

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nærøyfjorden verneområdestyre	11/22	14.06.2022

Bleia-Storebotnen landskapsvernområde - motorisert ferdsl i samband med bygging av ny 420 kV-leidning Sogndal - Aurland

Innstilling frå forvaltar

Nærøyfjorden verneområdestyre gjev Statnett dispensasjon til å fly og lande med helikopter i Bleia-Storebotnen landskapsvernområde i samband med bygging av ny 420 kV-leidning, og riving av eksisterande 300 kV-leidning. Det kan nyttast gravemaskin til arbeid med etablering av nye mastepunkt, jf. løyve til å oppgradera og fornye 300 kV-leidning, vedtak i Nærøyfjorden verneområdestyre 14. juni 2022.

Dispensasjonen er gjeve med heimel i verneforskrifta for Bleia-Storebotnen landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og tredje alternativ. Dispensasjonen er gjeve med fylgjande vilkår:

- Dispensasjonen gjeld i anleggsperioden med etablering av ny kraftlinje og riving av eksisterande linje. Perioden er frå 01.01.2023 til 31.12.2026.
- Lågtflyging og landinga skal avgrensast til det som er strengt naudsynt for frakt av personar og utstyr i samband anleggsarbeidet.
- Flyginga skal fylgja korridoren som er merkt på Oversiktskart, 420 kV Sogndal – Aurland gjennom Bleia-Storebotnen landskapsvernområde (vedlegg til søknad).
- Det skal nyttast gravemaskin på inntil 3,5 tonn til graving av mastefundament. Gravemaskina skal ha gummibelte for å minske terrengskade. Dersom gravearbeidet er av ein slik karakter at det må nyttast større gravemaskin for graving for mastefundament i lausmassar, kan det nyttast gravemaskin på inntil 8 tonn. Forvaltar skal i tilfelle orienterast om dette på førehand.
- Gravemaskinene som skal brukast skal køyrast på snødekt eller frosen mark til mastepunkta i verneområdet. Dersom det ikkje er mogleg å køyra på snødekt eller frosen mark, skal gravemaskinene fraktast med helikopter inn til fyrste mastepunktet der gravemaskin skal brukast for å grave fundament. Gravemaskin kan beltast på eksisterande køyrespor frå vernegrensa i nordvest der det er stein og grus i køyresporet.
- Gravemaskina skal flygast med helikopter ut att frå siste mastepunktet den vert nytta dersom dette ikkje er på grensa til verneområdet.

- Dersom det ikkje er mogleg å transportera gravemaskina med helikopter, skal den beltast gjennom terrenget langs markert linje og inntil 50 meter til kvar side. For å unngå terrengskade ved belting av gravemaskin, skal det gjerast terrengforsterkande tiltak som utlegging av matter eller anna terrengforsterking. Eventuelle køyrespor skal slettast til og revegeterast med stadeigen masse.
- Maskin og utstyr som vert nytta i verneområdet skal vera vaska og reingjort før dei vert frakta inn i verneområdet, for å unngå spreiding av framande artar.
- Under flyging skal det visast omsyn til naturmiljø og friluftsliv.
- Det skal meldast frå til Statens naturoppsyn (mobil 97097720) ved oppstart og ved avslutning av anleggsarbeidet det enkelte året.
- Det skal vere ei sluttsynfaring med forvaltar ved avslutning av arbeidet med 420 kV-leidninga for å sjå til at tilstellinga etter arbeidet er tilfredsstillande.

Saksprotokoll i Nærøfjorden verneområdestyre - 14.06.2022

Behandling

Vedtak i samsvar med innstilling frå forvaltar.

Vedtak

Nærøfjorden verneområdestyre gjev Statnett dispensasjon til å fly og lande med helikopter i Bleia-Storebotnen landskapsvernområde i samband med bygging av ny 420 kV-leidning, og riving av eksisterande 300 kV-leidning. Det kan nyttast gravemaskin til arbeid med etablering av nye mastepunkt, jf. løyve til å oppgradera og fornye 300 kV-leidning, vedtak i Nærøfjorden verneområdestyre 14. juni 2022.

Dispensasjonen er gjeve med heimel i verneforskrifta for Bleia-Storebotnen landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og tredje alternativ.

Dispensasjonen er gjeve med fylgjande vilkår:

- Dispensasjonen gjeld i anleggsperioden med etablering av ny kraftlinje og riving av eksisterande linje. Perioden er frå 01.01.2023 til 31.12.2026.
- Lågtflyging og landinga skal avgrensast til det som er strengt naudsynt for frakt av personar og utstyr i samband anleggsarbeidet.
- Flyginga skal fylgja korridoren som er merkt på Oversiktskart, 420 kV Sogndal – Aurland gjennom Bleia-Storebotnen landskapsvernområde (vedlegg til søknad).
- Det skal nyttast gravemaskin på inntil 3,5 tonn til graving av mastefundament. Gravemaskina skal ha gummibelte for å minske terrengskade. Dersom gravearbeidet er av ein slik karakter at det må nyttast større gravemaskin for graving for mastefundament i lausmassar, kan det nyttast gravemaskin på inntil 8 tonn. Forvaltar skal i tilfelle orienterast om dette på førehand.
- Gravemaskinene som skal brukast skal køyrast på snødekt eller frosen mark til mastepunkta i verneområdet. Dersom det ikkje er mogleg å køyra på snødekt eller frosen mark, skal gravemaskinene fraktast med helikopter inn til fyrste mastepunktet der gravemaskin skal brukast for å grave fundament. Gravemaskin kan beltast på

eksisterande køyrespor frå vernegrensa i nordvest der det er stein og grus i køyresporet.

- Gravemaskina skal flygast med helikopter ut att frå siste mastepunktet den vert nytta dersom dette ikkje er på grensa til verneområdet.
- Dersom det ikkje er mogleg å transportera gravemaskina med helikopter, skal den beltast gjennom terrenget langs markert linje og inntil 50 meter til kvar side. For å unngå terrengskade ved belting av gravemaskin, skal det gjerast terrengforsterkande tiltak som utlegging av matter eller anna terrengforsterking. Eventuelle køyrespor skal slettast til og revegeterast med stadeigen masse.
- Maskin og utstyr som vert nytta i verneområdet skal vera vaska og reingjort før dei vert frakta inn i verneområdet, for å unngå spreieing av framande artar.
- Under flyging skal det visast omsyn til naturmiljø og friluftsliv.
- Det skal meldast frå til Statens naturoppsyn (mobil 97097720) ved oppstart og ved avslutning av anleggsarbeidet det enkelte året.
- Det skal vere ei sluttsynfaring med forvaltar ved avslutning av arbeidet med 420 kV-leidninga for å sjå til at tilstellinga etter arbeidet er tilfredsstillande.

Saksopplysningar

Dokument som bakgrunn for saka:

- Søknad om Statnett om dispensasjon frå verneforskrifta for Bleia-Storebotnen landskapsvernområde, 420 kV Sogndal – Aurland, *Statnett*, datert 25.04.2022
- Godkjend Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) 420 kV Sogndal – Aurland, og Sogndal – Hove til Ramnaberget, *NVE*, 31.03.2022
- Saksprotokoll - Nærøyfjorden verneområdestyre 14.06.22 – Bleia-Storebotnen landskapsvernområde – ny 420 kV-leidning Sogndal – Aurland

Søknaden vert vurdert etter:

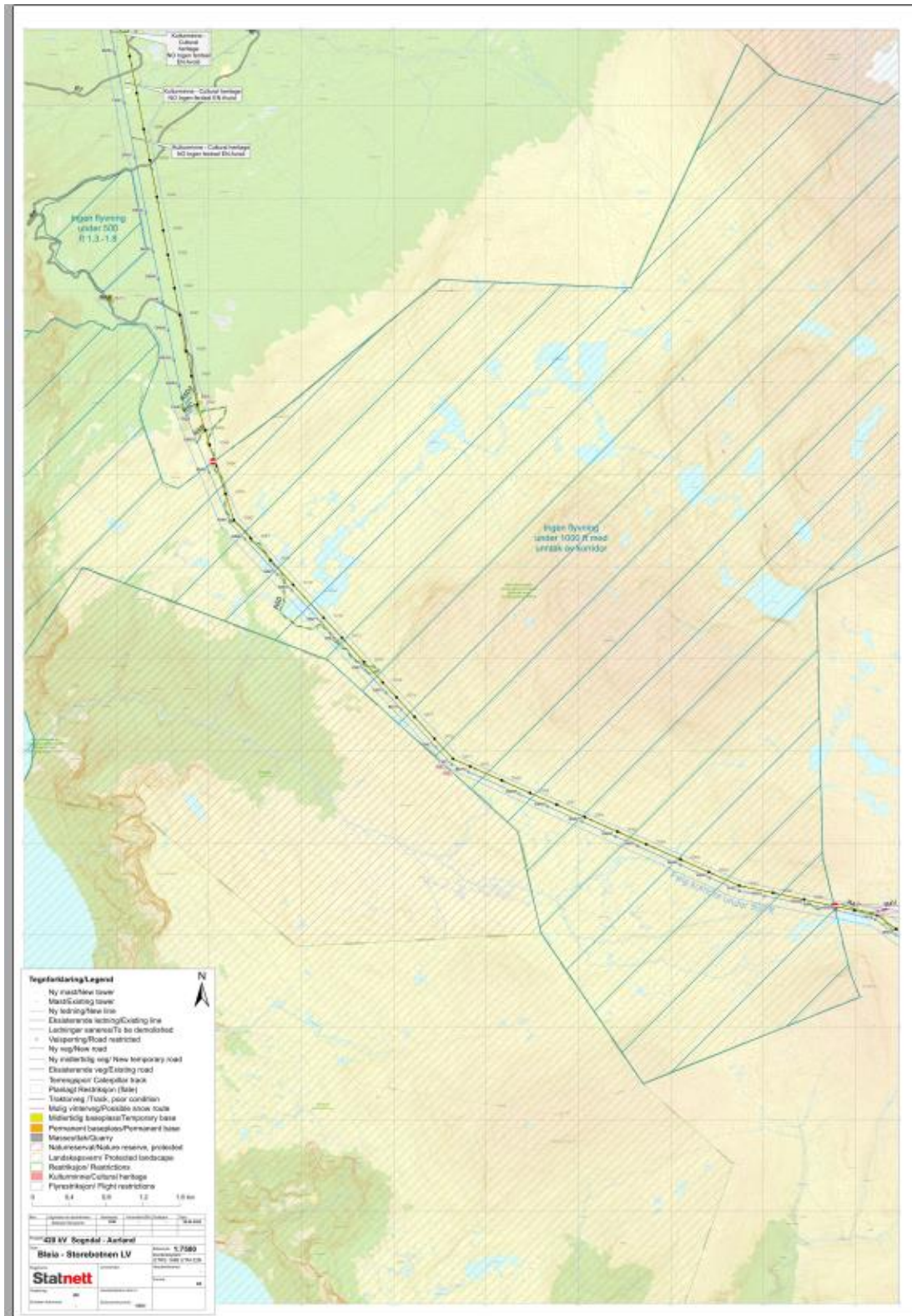
- Forskrift om vern av Bleia-Storebotnen landskapsvernområde av 08.10.2004
- Naturmangfaldlova av 19. juni 2009
- Forvaltningsplan for Vestnorsk fjordlandskap, delområde Nærøyfjorden, rapport nr. 1-2008

Statnett skal bygge 420 kV-leidning mellom Aurland og Sogndal, og eksisterande 300 kV-leidning skal rivast. Statnett søker om fylgjande dispensasjon frå verneforskrifta for Bleia-Storebotnen landskapsvernområde og naturmangfaldlova til motorferdsel i samband med tiltaket:

«For å unngå omfattende kjøring i terrenget med mulige terrengskader, søker Statnett om unntak fra verneforskriften § 5.1 og om tillatelse til helikoptertransport frem til det enkelte mastepunkt. Flyvningen vil omfatte daglig personelltransport til og fra arbeid, transport av materialer til fundamentering, inkludert innflyvning av forskaling, armering og betong, og flyvning for mastemontasje og strekking av liner. Det søkes også om tillatelse til helikoptertransport for riving av master, liner og fundament.»

For de tilfellene der det viser seg at mastefundament må graves ut i løsmasser, vil det være kunne være behov for å belte en gravemaskin frem til mastepunktet. For slike tilfeller søker Statnett om tillatelse til motorferdsel gjennom verneområdet for utgraving av mastefundament. Eksisterende kjørespor vil da bli brukt i så stor utstrekning som mulig».

Oversiktskart, 420 kV Sogndal – Aurland gjennom Bleia- Storebotnen landskapsvernområde

Lovgrunnlaget

Føremålet i Bleia – Storebotnen landskapsvernområde er definert i verneforskrifta § 2:
«Føremålet med Bleia – Storebotnen landskapsvernområde er å ta vare på eit vakkert og eigenarta natur- og kulturlandskap frå fjord til fjell. Her utgjer breisen si forming av det gamle slettelandet og fjordlandskapet med ein variert vegetasjon og fauna med villrein ein vesentleg del av landskapets karakter».

«Motorferdsel på land og i vatn/vassdrag er forbode, likeeins lågtflyging under 300 meter over bakken og landing.» jf. § 3 pkt. 5.1. I fylgje verneforskrifta kan det nyttast helikopter for transport i samband med drift/tilsyn og vedlikehald av 300 kV kraftleidning jf. § 3 pkt. 5.2 f). Transport i samband med bygging av ny kraftlinje og riving av eksisterande linje kjem ikkje under denne regelen. Søknaden om dispensasjon for transport av personell og utstyr i samband med dette anleggsarbeidet må difor vurderast etter naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd; *«Forvaltingsmyndigheten kan gjøre unntak frå et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig».*

Etter naturmangfaldlova (nml.) § 7 skal prinsippa i §§ 8-12 leggjast til grunn ved utøving av offentlig mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Motorferdsle skal haldast på eit så lågt nivå som mogleg i verneområdet, og aktiviteten må ikkje skada verneverdiane eller vera i strid med verneføremålet. Transport i samband med anleggstrafikk og motorisert persontransport er ikkje lovleg i verneområdet, og vert normalt ikkje gjeve. Naturmangfaldlova § 48 opnar for å gje dispensasjon frå verneforskrifta i særskilte høve. Det må føreligge særskilte grunnar for at denne unntaksregelen kan vurderast. Det skal ikkje vera ei utviding av vernereglane. I forarbeidet til verneforskrifta er bygging av ny kraftlinje diskutert, og i verneforskrifta § 3 pkt. 1.3 e) er det opna for å vurdere ny kraftlinje i verneområdet. Forvaltar vurderer transporten i samband bygging av ny kraftlinje som særskilt for denne saka, og meiner det er naudsynt med helikoptertransport og bruk av gravemaskin for å gjennomføra tiltaket. Slik tiltaket er skissert i miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan), vil transporten vera omfattande. Aktiviteten vil kunne uroa dyrelivet i yngle- og hekketida på fjellet. Forvaltar vurderer det difor ikkje er grunnlag for å vurdere denne saka med heimel i naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og fyrste alternativ. Tiltaket med fornying av kraftlinja til oppgradering til 420 kV har stor nasjonal samfunnsnytte for å auka overføringskapasiteten av straum i Norge. Tiltaket har nasjonal samfunnsnytte, og forvaltar vurderer difor tiltaket kan vurderast med heimel i naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og tredje alternativ.

Det er gjennomført konsekvensutgreiingar som grunnlag for konsesjonssøknaden for tiltaket med ny kraftlinje, og det er utarbeid MTA-plan for bygging av strekninga. I konsekvensutgreiinga er det brukt tilgjengeleg og oppdatert kunnskapsgrunnlag. Det er ikkje gjennomført nye registreringar, med unntak av registrering av kulturminne. Kulturminne er lagt inn i MTA-kart, og kulturminne vert merkt i terreng for å unngå skade på kulturminne.

Bleia-Storebotnen landskapsvernområde er ein del av Nordfjella villreinområde. På noverande tidspunkt er det ikkje villrein i dette området. Det er planar om reintroduksjon av

villrein her, men det er usikkert kva tid dette vil verte gjennomført. Anleggsaktivitet vil ha negativ konsekvens for villrein. Statnett opplyser i søknaden at dei vil ha dialog med villreinforvaltninga om eventuelle tiltak og omsyn dersom reintroduksjon vert planlagt før anleggsarbeidet er avslutta.

Statsforvaltaren har påpeika at det er registrert kongeørn-reir i nærområdet til riggplassane B8C og B8D i verneområdet. NVE viser til erfaringar frå andre område at reirplassane vert tatt i bruk att etter ein anleggsperiode er avslutta. Riggplassane i verneområdet er midlertidige, og skal fjernast når anleggsperioden er avslutta i 2026. Forvaltar vurderer kunnskapsgrunnlaget jf. nml. § 8 som godt for å vurdere saka, og føre-var-prinsippet jf. nml. § 9 er difor ikkje vektlagt i denne saka.

Forvaltninga skal vurdere den samla belastninga eit tiltak vil få på økosystemet jf. nml. § 10. Det vert søkt om transport av personell og utstyr inn til arbeidsstadane langs linja. Det vil vera dagleg transport i anleggsperioden, som vil vera i barmarksperioden. Barmarksperioden i fjellet vil truleg vera frå juni til september, og transporten vil i hovudsak verta avgrensa til denne tida kvart år i anleggsperioden. Dette fjellområdet er lite uroa av støy frå motorisert ferdsel. Aurland Fjellstyre har nokre turar med snøskuter for tilsyna av fjellstyrehyttene, og Statnett nyttar helikopter i samband med tilsyn og vedlikehald av eksisterande kraftlinje. Området vert nytta som friluftsområde heile året. Det er populært område for skiturar på våren. For folk på tur vil den høge aktiviteten med helikopterflyging truleg opplevast som belastande, og det vil gå ut over naturopplevinga. Vi meiner likevel friluftslivet må tole dette i denne saka, då transporten er naudsynt for å gjennomføra tiltaket, og aktiviteten er avgrensa til 4 år. I denne saka er såleis samfunnsnyttan av tiltaket tillagt størst vekt. Det er få område med kraftlinjer inne i verneområdet, og der tiltaket har så stor samfunnsnytte som i dette tilfellet, og saka har vore oppe i verneprosessen. Det er difor vurdert av saka ikkje vil ha presedensverknad.

Det vert søkt om å få belta gravemaskin inn til mastepunkt der fundamenta skal gravst ned i lausmassar. I verste fall kan dette føra til belting av gravemaskina gjennom heile verneområdet og over 8560 meter. Statnett har ikkje oversikt over grunnforholda på kvart mastepunkt. Det er entreprenøren som vurderer grunnforholda og vel løysing for fundamenta. Med kunnskapen som er kjent om grunnforholda i dette fjellområdet, er det mest truleg berre nokre få mastepunkt det er trong for å grave i lausmassar. Køyrespora som vart brukt i 1960 – 1970-åra viser framleis, og tyder på at terrenget i dette området er lite slitesterkt for terrengskade. Forvaltar meiner difor dei gamle køyrespora ikkje bør brukast, med unntak av eksisterande køyrespor frå vernegrensa i nordaust, der det er stein og grus i den gamle køyretraseen. Ansvarleg entreprenør skal unngå at det vert nye køyrespor i terrenget. Dersom det vert nye køyrespor, skal køyrespora slettast til og revegeterast med stadeigen masse.

Det beste er om gravemaskina kan køyrast inn i terrenget på snødekt mark eller på frosen mark, alternativt at gravemaskina vert transportert med helikopter til dei mastepunkta der gravemaskina skal brukast. Helikoptertransport er mogleg å gjennomføra dersom det er ei mindre (inntil 3,5 tonn) gravemaskin som kan delast opp. Dersom det vert vurdert at det ikkje er mogleg å nytte ei mindre maskin for å grave fundament i lausmassane, kan det nyttast ei større maskin som vert belta gjennom terrenget. Dette skal skje etter ei grunding vurdering av ansvarleg entreprenør, der forvaltar skal verte orientert om vurderinga som er gjort. For å unngå terrengskade ved belting av gravemaskin, skal det gjerast terrengforsterkande tiltak

som utlegging av matter eller anna terrengforsterking det det er mogleg. Dette gjeld spesielt på fuktige parti i terrenget.

Med dei vilkåra som er sett for gjennomføring av tiltaket, vurderer forvaltar arbeidsmetoden som miljøforsvarleg til dette føremålet jf. nml. § 12. Dersom tiltaket fører til skade på naturmangfaldet, skal tiltakshavar dekke kostnaden med å hindre eller førebygge skade jf. nml. § 11.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingar etter naturmangfaldlova §§ 8-12, verneforskrifta for Bleia-Storebotnen landskapsvernområde og naturmangfaldlova § 48, meiner forvaltar det kan gjevast dispensasjon til motorferdsel i samband med bygging av ny 420 kV-leidning og riving av eksisterande 300 kV-leidning i landskapsvernområdet med dei vilkåra som er sett. Dispensasjonen vert gitt med heimel i naturmangfaldlova § 48 fyrste ledd og tredje alternativ.